

Staffan Blom
Förvaltningschef
Direkttel 08-690 67 15

Principärende

Vården underlåter att meddela patientnämndens förvaltning när tvångsvård upphört

Bakgrund

Patientnämndens förvaltning har en lagstadgad skyldighet att förordna stödpersoner till patienter som tvångsvårdas. De lagar som är aktuella är 30 och 31 §§ lag om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och lag om rättspsykiatrisk vård (LRV). Även smittskyddslagen (SmL) kan vara aktuell.

Lagarna tydliggör dels att det är patientnämnden som ska förordna stödpersoner, dels förutsättningarna för hur länge en stödperson kan förordnas. I det senare fallet anger lagen följande: ” Stödpersonen bistår den tvångsintagna personen så länge tvångsvården pågår. Stödet kan därefter fortsätta under fyra veckor. Sedan kan stödpersonen övergå till att bli kontaktperson enligt Socialtjänstlagen”. Patientnämndens förvaltnings ekonomiska åtagande omfattar således den tid under vilken patienten tvångsvårdas och maximalt ytterligare fyra veckor förutsatt att patienten och stödperson är överens om detta. Lagen tillåter inte några ytterligare förlängningar av vare sig formell eller annan karaktär. Inte heller har förvaltningen några rutiner som frångår detta tydligt lagreglerade uppdrag. När tvångsvården för en patient som har en stödperson upphör har vården en **skyldighet** att meddela patientnämndens förvaltning detta.

De personer som förvaltningen förordnar uppbär en ekonomisk ersättning om 1500 kronor per månad. Ersättningen består av två delar; dels ett arvode om 900 kronor för de besök stödpersonen gör, dels en omkostnadsersättning om 600 kronor. I uppdraget att vara stödperson ingår att besöka patienten en gång per vecka.

Patientnämndens förvaltning har under en längre tid uppmärksammat att vården inte lever upp till sin skyldighet att meddela oss när tvångsvården upphör. Inte heller stödpersonen får kännedom om att tvångsvården upphört. Detta har i flertalet fall medfört att patientnämndens förvaltning

tvångsats betala ut ersättning till stödpersonen då denne fortsatt att regelbundet träffa patienten efter det att fyra veckor gått från det tvångsvården upphört.

Inom ramen för kvalitetsarbetet har förvaltningen sedan en tid tillbaka systematisk börjat avvikelserapportera varje fall där vården brustit i att meddela oss att tvångsvården upphört och där förvaltningen tvångsats betala ut ersättning till stödpersonen utöver de tidsramar som ovan angetts. Av denna redovisning framgår följande.

1. Avvikelse rapport 2011-07-01

Förvaltningen kontaktas av en stödperson då denne fått information om att tvångsvården upphört sedan en månad tillbaka. Stödpersonen har träffat patienten regelbundet utan att det funnits beslut om att så skulle ske.

2. Avvikelse rapport 2011-07-14

Vårdgivaren har inte meddelat patientnämndens förvaltning att tvångsvården upphört varför stödpersonen fortsatt att träffa patienten under två månader därefter.

3. Avvikelse rapport 2011-08-01

En stödperson meddelar förvaltningen att tvångsvården upphört mer än månad tidigare och att hon fått veta detta först nu. Har fortsatt att träffa patienten.

4. Avvikelse rapport 2011-09-12

Vården har felaktigt gett patientnämndens förvaltning information om att en patient vårdats enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT). Det korrekta var att patienten vårdats frivilligt enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Patientnämndens förvaltning har felaktigt betalat ut ersättning under 4 månader.

5. Avvikelse rapport 2011-09-19

Vid kontroll inför kvartalsutbetalningar av arvoden till stödpersoner har en extra kontroll gjorts för ett större sjukhus som bedriver psykiatrisk tvångsvård. I hela sju fall (P1106-0011937, P 1108-0021437, P 1106-0010737, P1106-0013252, P 1004-0006637, P1105-0008437 och P 1107-0017054) har sjukhuset brustit i att meddela förvaltningen att tvångsvården upphört vilket medfört att onödiga utbetalningar gjorts.

6. Avvikelse rapport 2011-09-26

En handläggare har telefonkontakt med en stödperson och får besked att tvångsvården upphört sedan tidigare utan att förvaltningen fått meddelande om detta. Verifieras senare via telefonkontakt med berörd vårdavdelning.

7. Avvikelse rapport 2011-10-04

Vid kontakt med ett sjukhus framkommer att tvångsvården upphört för ett år sedan utan att förvaltningen meddelats detta.

8. Avvikelse rapport 2011-10-05

Vid kontakt med ett sjukhus framkommer att tvångsvården för en patient upphört redan i maj 2011 där man inte meddelat patientnämndens förvaltning eller stödpersonen detta.

Förvaltningens synpunkter

Av vad som ovan redovisats har förvaltningen i flera fall under relativt kort tid tvingats till utbetalningar till stödpersoner på grund av att vården inte meddelat att tvångsvården upphört. Då ersättningen till den enskilda stödpersonen uppgår till 1500 kronor per månad medför detta stora onödiga kostnader för förvaltningen sett över ett år. Av de ovan redovisade fallen har förvaltningen bara på några månader tvingats till utbetalningar runt 20.000 kronor vilket inte är acceptabelt med tanke på förvaltningens begränsade ekonomiska resurser.

Som ett led i att förbättra egenkontrollen arbetar patientnämndens förvaltning med att se över och kvalitetssäkra rutinerna för stödpersonsverksamheten. I detta arbete ingår bland annat att förbättra den interna kontrollen i samband med till stödpersoner. Förvaltningen är således beroende av att vårdgivarna har en väl fungerande egenkontroll samt att man meddelar förvaltningen när tvångsvården upphört.

I de fall vården inte meddelar att tvångsvården upphört och att detta medför extra kostnader anser förvaltningen att denna kostnad inte kan debiteras förvaltningen. Mot denna bakgrund är det viktigt att styrelsen för SLSO klargör :

- vem som ska stå för kostnaden i de fall vården inte meddelar förvaltningen att tvångsvården upphört och detta belastar patientnämndens förvaltning ekonomiskt.

- vilka åtgärder styrelsen för SLSO tänker vidta i syfte att förbättra vårdgivarnas egenkontroll så att patientnämndens förvaltning i enlighet med regelverket får information om att tvångsvården upphört.

Konsekvenser för patientsäkerhet

De föreslagna åtgärderna förväntas inte ha någon betydelse för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämställd och jämlik vård

De föreslagna åtgärderna förväntas inte medföra konsekvenser för jämställd och jämlik vård.

Miljökonsekvenser

De föreslagna åtgärderna medför inga konsekvenser för miljön.

Förslag till beslut

Nämnden föreslås besluta att

- översända ärendets tjänsteutlåtande till styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde samt begära skriftlig återföring avseende genomförda förbättringsåtgärder och effekterna av dessa senast den 31 december 2011
- ge förvaltningen i uppdrag att för kännedom översända ärendets tjänsteutlåtande till Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Staffan Blom
Förvaltningschef

